

operacija pod medicinsko hipnozo

Prof. dr. Uroš Ahčan je v Sloveniji prvi operiral pacienta zgolj pod medicinsko hipnozo. Metodo je na lastni koži preizkusil Matej Serdinšek, dr. med., tudi terapevt medicinske hipnoze, zaradi zvedavosti in moralne obveze, ki jo čuti do njenih morebitnih prihodnjih uporabnikov. Hipnoanestezijo je izvedel terapevt medicinske hipnoze Mitja Perat, direktor Inštituta za razvoj človeških virov, in pojasnil, kako deluje.

Sprašuje: KLAVDIJA MIKO | Foto: LEON VIDIC

Kako ste se s pacientom in kirurgom pripravljali na izvedbo operacije pod medicinsko hipnozo brez kakršne koli anestezije in koliko časa?

Temeljitim in dolгим teoretičnim pripravam je sledila bliskovita izvedba. S pacientom sva izvedla štiri hipnotske seanse pred operacijo, s prof. dr. Urošem Ahčanom in kirurško ekipo smo vso potrebno pripravo in usklajevanje dela izvedli neposredno pred operacijo.

Kako se medicinska hipnoza razlikuje od halucinatorne, ki jo vidimo, denimo, v cirkusu?

V klinični intenci. Odrska hipnoza uporablja hipnotske fenomene za zabavo, medicinska pa za zdravljenje; tako kot otroci uporabljajo injekcijo za škropljenje z vodo med igro, zdravniki pa z njo vbrizgajo zdravilo.

Kot terapevt s hipnozo nagovarjate neposredno podzavest?

Nekatere raziskave res kažejo na zmanjšano delovanje nekaterih predelov leve hemisfere in povečanje delovanja desne, vendar hipnoza ni enotni fenomen, zato se, odvisno od dela v hipnozi, spreminja tudi aktivacija v možganih. Telo ne spi, navadno pa zelo počiva, zato se mnogi potem počutijo osvežene, kot po krepčilnem spancu. V hipnozi je človek vedno pri zavesti, občutja pa so navadno mnogo prijetnejša kot v običajnem stanju.

Vas je pacient Matej Serdinšek med operacijo ves čas slišal?

Ves čas, vendar to ni nujen pogoj. Tudi v hrupnih razmerah bi lahko opravljali poseg, le priprava bi bila drugačna.

Kako je kirurg vedel, da je predel, kjer bo operiral, res omrtvičen?

Uporabil sem kirurško prijemalko, s katero sem močno uščipnil kožo. Ob odsotnosti bolečinskega refleksa in povsem mirni mimiki ter nespremenjenem mišičnem tonusu sem vedel, da je predel omrtvičen. Če ne bi bil, bi se tudi pacient ob uščipu še kako pritožil. Prav tako je bila pri operaciji ključna članica našega raziskovalnega tima, zdravnica specialistka anestezije asist. Lea Andjelković, ki je budno opazovala in beležila vrednosti anestezijskega monitoringa in bila pozorna na najmanjše odklone, ki bi v trenutku lahko pokazali, da pacient doživlja bolečino, tudi če bi se jo trudil prikrivati.

Kako je mogoče, da med posegom ni čutil bolečine?

Najpreprosteje – in močno poenostavljeno – zato, ker je bolečinski dražljaj v možganih drugače interpretiral. Med hipnozo so ljudje razbremenjeni miselnega vrveža, občutijo pa večinoma nenavadno globoko sproščenost in varnost.

Iskreno: vas je med samim posegom kaj skrbelo?

Privilegija, da bi si ob vstopu v operacijsko dvorano dovolil skrbeti, preprosto nisem imel. Vsaka skrb bi se izrazila na barvi mojega glasu in se prenašala na pacienta, tako da poseg ne bi uspel. Za skrb tudi ni bilo stvarne podlage, saj je bil uspeh posledica dolgotrajnega in sistematičnega znanstvenega dela. Ko sva z vodjo raziskovalnega tima, zdravnikom Matejem Serdinškom, snovala, vsak s svojega strokovnega področja, načrt raziskave in protokol priprave, sva sproti zapolnjevala vrzeli. V sistematično pripravo sem šel tako daleč, da sem celo izoblikoval lastno metodo klinične hipnoze in jo tudi predstavil na mednarodnem strokovnem kongresu.

Katere so kontraindikacije medicinske hipnoze?

Tako absolutne kot tudi relativne kontraindikacije pri uporabi medicinske hipnoze so seveda odvisne od narave problema in izkušenosti

”Telo ne spi, navadno pa zelo počiva, zato se mnogi potem počutijo osvežene, kot po krepčilnem spancu. V hipnozi je človek vedno pri zavesti, občutja so navadno dosti prijetnejša kot v običajnem stanju.

terapevta, načeloma pa kadar gre za epilepsijo, psihoze, pri samomorilnih idejah, hudih srčnih obolenjih.

So v tujini take operacije pogoste? Za katere posege jih največkrat uporabijo?

V nekateri tujih bolnišnicah izvedejo tudi po več tisoč operacij letno, vendar je treba poudariti, da se hipnoza večinoma uporablja kot metoda za zmanjševanje predoperativne tesnobe in stresa, zmanjševanje krvavitve med operacijo in hitrejše okrevanje.

Ali drži, da so za zdravljenje z medicinsko hipnozo najbolj dovzetni otroci? Kako to?

Predvsem zato, ker hipnoza združuje igrivost, kreativnost in temelji na domišljiji. Načeloma jo lahko izvajamo tudi pri otrocih, mlajših od treh let, vendar to ni klasična hipnoza. Izrazito odzivni so otroci med tretjim in šestim letom, saj se ves čas gibljejo med resničnostjo in domišljijo. Šele nekje po sedmem letu postane hipnoza otrok podobnejša hipnozi odraslih.

Za katere težave je medicinska hipnoza po vaših izkušnjah v pomoč kot samostojna terapija?

Rezultati tujih kliničnih študij potrjujejo, da je hipnoza tehnika, ki je med drugim (a ne izključno) učinkovita pri blaženju in odpravljanju bolečin, tudi kroničnih, stresa, anksioznosti, nespečnosti, hujšanju in psihosomatskih težavah.

Dvomljivci pravijo, da je to metoda za ljudi s šibko voljo, ki želijo hitre rezultate brez truda.

Kaj jim odgovarjate?

Hitrih in obenem stabilnih rezultatov brez truda seveda nikakor ni in marsikdaj so pričakovanja posameznikov povsem nestvarna, celo magična. Za to so v prvi vrsti odgovorni laični

hipnotizerji, ki marketinško obljublajo odpravljanje težke psihopatologije čez noč ali pa vzroke za težave iščejo v preteklih življenjih.

Mitja Perat

Terapevt mora biti glasnik realnosti, zato je tako vedenje povsem nesprejemljivo. Za odpravljanje resnih težav je vedno potreben čas, saj težave praviloma ne nastanejo čez noč.

S hipnozo se je mogoče lotiti težav s fobijami, tesnobo, nespečnostjo, pomanjkljivo koncentracijo,

psihosomatskih težav in bolečin ter nekaterih razširjenih razvad. Si denimo pri odpravljanju strahov posamezniki morajo tega tudi zavestno želeli, glede na to, da je hipnoza podzavestna terapija?

Pri uspešnem premagovanju strahov morajo biti ljudje predvsem pripravljeni zavestno spremeniti vedenje in se prenehati izogibati okoliščinam, ki v njih budijo strah. Hipnoza lahko pri tem seveda zelo pomaga.

Kolikšen odstotek ljudi je hipnotizabilnih?

Delno pravzaprav vsi. Le nekje do deset odstotkov je takih, ki so zelo nizko hipnotizabilni.

MATEJ SERDINŠEK, dr. med., pacient

»Radoveden sem bil, ali je kirurški poseg res mogoče opraviti brez bolečin. Poleg tega se mi je zdelo pošteno, da najprej tvegam lastno kožo. Poseg na obrazu je bil zanimiva in prijetna izkušnja hkrati. Ne bi bil iskren, če bi rekel, da me vse do zadnjega ni skrbela bolečina, kljub vsem varovalkam, ki jih je vseboval protokol. Skrb je bila odveč, saj poseg res ni bolel. Časovna distorzija me je prijetno presenetila. Je pa to pogosto opisan v zelo pomemben fenomen v hipnotskem transu. Menim, da moje znanje o hipnozi ni igralo pomembne vloge, izkušnje s transnim stanjem pa so mi seveda bile v pomoč. Naša študija primera kratkoročno ne prinaša nobenih sprememb v slovensko zdravstvo, je pa uspešna uvertura v raziskovanje uporabnosti medicinske hipnoze v njem.«

